

JAUNS PROJEKTS

Šī gada aprīlī LNS sāka jauna projekta realizāciju, kurš guvis augstu vērtētāju atzinību (95 punkti no 100 iespējamiem) un līdz ar to arī nepieciešamo finansējumu 49 999, 55 eiro apmērā.

Projektam finanses piešķirusi Norvēģijas valdība „Īstermiņa ekspertu fonda” ietvaros (85%) un Latvijas valdība no valsts budžeta (15%). Fonda mērķis – ar savu atbalstu sekmēt sabiedriskā sektora iestāžu un sociālo partneru darbu, veicināt labas pārvaldības principu ieviešanu un ievērošanu to darbībā. Tāpēc obligāts noteikums ir zināšanu, pieredzes, informācijas un labu prakses piemēru apgūšana un apmaiņa starp Latviju, Norvēģiju vai citu Eiropas Ekonomikas zonas valsti, lai novērstu sociālo un ekonomisko nevienlīdzību.

Šai konkrētā gadījumā LNS paredzējusi šādu pieredzes apmaiņu ar Vācijas, Itālijas, Lietuvas sociālajiem partneriem (dažādām nedzirdīgo organizācijām).

Aizvadītajos gados LNS piedalījies daudzos projektu konkursos un guvusi ievērojamu atbalstu savai darbībai ilglaicīgākam periodam. Šis projekts plānots samērā īsam laikam – 6 mēnešiem, tāpēc ir ļoti darbietilpīgs un nozīmīgs, jo tā rezultāti noteiks LNS turpmāko virzību vismaz pieciem gadiem uz priekšu un vēl tālākā perspektīvā. Šajā infolapā publicēts ieskaits galvenajos uzdevumos, kas jāveic projektā iesaistītajiem cilvēkiem. LNS kopienas biedri var piedalīties dažādos pasākumos un aktīvi izteikt savu viedokli galvenajos jautājumos, kas skar savienības darbu (konferencēs, semināros Nedzirdīgo dienas forumā utt.). Visā projekta realizācijas laikā ikviens LNS biedra priekšlikums tiks uzmanīgi uzklauts un apsvērts pēc būtības. Tikai pašu LNS biedru rokās ir nedzirdīgo organizācijas nākotne. Šis ir laiks, kad iezīmējam turpmāko ceļu – kāds tas būs?

Šis izdevums finansēts ar Norvēģijas finanšu instrumenta granta palīdzību no Norvēģijas.

Izdevējs: LNS laikraksts Kopsolī

Atbildīgā par publicitāti: Ilze Kopmane

“LAI ZINĀTU, KURP IET...”

UZ JAUTĀJUMIEM ATBILD PROJEKTA VADĪTĀJS ARNOLDS PAVLINS

☐ LNS jaunā projekta nosaukumā ietverts visai plašu jēdzienu spektrs. Lūdzu, paraksturojiet tos! Sāksim ar „XXI gadsimts. Nedzirdība...” Liekas, šādu tēmu aplūkosim pirmoreiz. Vai nedzirdība šajā gadsimtā ieguvusi jaunas aprises un tā tad ir parādība, kas laika gaitā pārveidojas?

Projekta vadītājs (vidū) sarunā ar kuldīdzniekiem (2009.04).

Ž. Skapare

Jā, tas ir labs un pareizs jautājums. Jautājums par projekta būtību. Teikšu pat plašāk – par Latvijas Nedzirdīgo savienības darbību nākotnē. Šis projekts ir unikāls ar to, ka faktiski pirmo reizi mēs tik nopietni, zinātniski, pat ar ES labākās pieredzes pārņemšanu mēģināsim pamatot savu darbību. Laiks nestāv uz vietas. Mūsdienu iespējas ir nesalīdzināmas ar to, kas bija vēl pirms dažiem gadiem. Mums jāzina, kā strādāt, uz ko orientēties.

Mūsdienu tehnoloģijas, zinātnes attīstība ir fenomenāla. Jautājums – kā tas ietekmēs nedzirdīgos? Kā teica PNF prezidents M. Jokinens Rīgā – varbūt drīz izdomās kādu maziņu čipsu, ieoperēs to galvā un dzirdīgi būs visi. Nezinu. Paklausīsimies Latvijas speciālistus, lai zinātu, kurp iet, kā strādāt. Klonēšana, nanotehnoloģijas – šodien tie ir svešvārdi, varbūt jau pēc pāris gadiem tās būs tikpat pierastas lietas kā šodien datori vai mobilie telefoni.

☐ **Kādi izaicinājumi šai ziņā izvirzās LNS darbā un cik lielā mērā iespējams tiem rast optimālo risinājumu šī projekta ietvaros?**

Grūti teikt. Izaicinājums faktiski viens – būt gataviem straujajām pārmaiņām. Mums jau tagad jālemj, uz ko strādāt turpmāk. Varbūt tas pat ir mērķis nākošajai paaudzei.

Mērķis, kuru mēs gribam sev noteikt. Projekts tam var palīdzēt. Ne jau kaut ko atrisināt, vienkārši mums pašiem

*Turpinājumu lasiet
nākamajā lpp. ➔*

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

"Lai zinātu kurp iet..."

noteikt – kas mēs esam šajā strauji mainīgajā pasaulē un kā jaunāko tehnoloģiju attīstība ietekmēs nedzirdīgo pasauli.

□ **Kas ir tas pats galvenais mērķis, pie kura mums jānonāk pēc pusgada darba šajā projektā un kāda būs tā ietekme uz LNS tālāko darbību perspektīvā?**

Augustā sanāks kārtējais LNS kongress, kurš apstiprinās nākošo darbības programmu. Kāda tā būs? Kādi būs LNS mērķi nākošajiem četriem gadiem? Tas jānosaka.

Tas arī ir šī projekta virszdevums – lai mēs nestrādātu tukšgaitā, nedarītu nevajadzīgus darbus, nekarotu par mūžīgajām atlaidēm, kuru vienmēr ir par maz, bet darītu iespējamo nākotnei, risinātu nedzirdīgo pamatproblēmas.

□ **LNS gadu gaitā uzkrājusi bagātīgu pieredzi tādu projektu realizācijā, kuros bez tiešajiem darbiniekiem iesaistīta arī plaša nedzirdīgo sabiedrība. Vai tā tas ir arī šoreiz un – kādā veidā?**

Pamatā jā. Kā tad citādi – mēs paši varam un gribam lemt par to, kas mums jādara. Visas biedrības, visi LNS aktīvākie cilvēki būs iesaistīti šajā projektā. Vairāk vai mazāk, bet visi.

Pēc tam kompetenču grupas, kas strādās vairākās pamata interešu zonās – integrācijā, kultūrā, jauniešu darbā, sociālajā rehabilitācijā utt.

□ **Kā LNS biedri visā Latvijā varētu veicināt sekmīgu projekta norisi un pēc iespējas pilnīgāk izmantot piedāvātās aktivitātes?**

Nākot ar saviem priekšlikumiem! Ja jums ir interese par LNS darbu, par nedzirdīgo problēmu risināšanu pamatjautājumos, nāciet un piedāvājiet droši, apspriedīsim kopīgi.

Katrs viedoklis mums ir svarīgs, lai pieņemtu kopīgu un vienotu lēmumu. ▲

Intervēja Ilze Kopmane

KO IECERĒJUŠI VEIKT DARBA GRUPU VADĪTĀJI

EDGARS VORSLOVS,
kompetenču darba grupas „Sociālā rehabilitācija” vadītājs

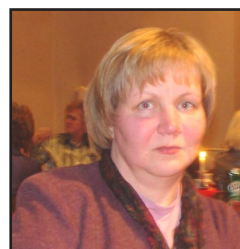
Manis vadītā kompetenču darba grupa apzinās pašreizējo situāciju sociālās rehabilitācijas jomā

un izstrādās LNS Rīcības plāna turpmākajiem četriem gadiem sadaļu „Sociālā rehabilitācija”.

Aktivitātes ietvaros paredzēts viesoties Lietuvas Nedzirdīgo savienībā, lai iepazītos ar viņu pieredzi šajā jomā, jo gan pie mums gan pie viņiem sociālo rehabilitāciju nedzirdīgajiem nodrošina nedzirdīgo organizācijas.

Grupā darbosies kvalificēti sociālie darbinieki **Inese Immure** un **Brigita Aldersone**. Kā eksperte ar konsultācijām palīdzēs Latvijas Profesionālo sociālā darba speciālistu asociācijas valdes priekšsēdētāja **Ārija Baltiņa**.

LILITA JANŠEVSKA,
kompetenču grupas „Zīmju valoda” vadītāja

Mūsu grupā strādāsim trijātā – bez manis vēl **Skaidrīte Baure** un **Iļona Liniņa**,

manas palīdzes līdzšinējā zīmju valodas izpētē ar ievērojamu pieredzi projektos, kas saistīti ar vārdnīcu sagatavošanu.

Mūsu galvenais uzdevums – apgūt jaunu pieredzi Vācijā par to, kā tur veic nedzirdīgo zīmju izpēti, zīmju valodas apmācību dažādām klientu grupām. No tur izzinātā iespēju robežās tad pārņemt pozitīvo pieredzi un ieviest ZVC darba praksē. Vizīte notiks Vācijas Profesionālā nedzirdīgo un vājdzirdīgo pašpalīdzības apvienībā

T. Vorseka vadībā (viņš jau ir bijis pie mums Latvijā).

Mūsu darba rezultātu lielā mērā noteiks tas, cik pretimnākoši un atvērti būs vācu kolēģi. Ceram būt arī Hamburgas universitātes Zīmju valodas institūtā. Domāju, ka būs interesanti salīdzināt latviešu un vācu zīmju valodas, atrast kopīgo un atšķirīgo.

Mēs ļoti vēlētos vizītes laikā uzzināt kaut ko jaunu, ar ko mēs varētu pilnveidot savu līdzšinējo ZV apmācību metodiku un pētniecību – it īpaši attiecībā uz ZV vietējo praktisko pielietojumu reģionos.

Projekta ietvaros sagatavosim savu rīcības programmu turpmākajiem gadiem.

Ilze Kopmane, *kompetenču grupas „Informācija” vadītāja*

Mūsu grupā strādās arī **Inese Immure**, **Iļona Kristoforova** un eksperte **Ingrīda Puce** (viņai ir

pieredze darbā nedzirdīgo jauniešu projektā).

Sāksim ar pašreizējās situācijas apzināšanu un izanalizēšanu informācijas nodrošinājumā LNS, kā arī vispār nedzirdīgo aprītē citās pasaules valstīs. Izmantosim jau gūto pieredzi uz vietas ārvalstīs, arī internetā pieejamās ziņas.

Grupā pārstāve Inese Immure dosies darba vizītē uz Itāliju, kur pētīs turienes nacionālās nedzirdīgo organizācijas pieredzi šajā jomā.

Jāteic, ka mums vēl ir daudz neizmantotu iespēju, jo bez informācijas zīmju valodā, bez „Kopsolī” un mājaslapas internetā varētu būt vairāki citi ziņu novadīšanas kanāli.

Tos tad arī centīsimies iepazīt un iespēju robežās integrēt pašreiz pastāvošajā informatīvajā laukā.

Turpinājumu lasiet nākamajā lpp. ➡

KAS, KUR, KAD

2009. gada aprīlī – septembrī projekta ietvaros notiks šādas galvenās aktivitātes.

IV – V Reģionālās konferences

Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Valmierā, Smiltēnē, Pļaviņās, Kuldīgā, Ventspilī, Liepājā ar tiešu nedzirdīgo kopienu biedru viedokļu un vajadzību uzklauššanu un apkopšanu.

V Monitoringa grupas darbs

Konferencēs iegūto datu analīze, ziņojuma veidošana par esošo situāciju.

28. V Nedzirdīgo reģionālo līderu republikāniska sanāksme

Kopējo problēmu un to risinājuma ceļu apspriešana, monitoringa ziņojuma akceptēšana.

29. V Ekspertu kolokvijs

Priekšlasījumi un diskusijas: jaunākie atzinumi par nedzirdību, tās radītām problēmām un to novēršanas iespējām.

VI – VIII Darbs kompetenču grupās

Sociālā rehabilitācija, Nedzirdīgo integrācija,

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Darba grupu uzdevumi un ieceres

Uz iegūto datu pamata modelēsim savu variantu iekļaušanai kopīgā LNS Rīcības plānā turpmākajiem gadiem, pievēršot pastiprinātu uzmanību tādu novitāšu ieviešanai, kas balstās uz mūsdienu tehnoloģijas arvien jauniem sasniegumiem informācijas izplatīšanas jomā (mobilie sakari, elektroniskā datu pārraide, video utt.).

Svarīga lieta ir arī brīvprātīgo informatoru apzināšana un infotīkla veidošana nākotnē, ietverot infonodrošinājuma lokā visas vietas, kur pulcējas un uzturas nedzirdīgie ļaudis (biedrības, klubi, centri, skolas utt.). Pagaidām tā ir mūsu vājā vieta, kura jāaizpilda ar dzīvotspējīgām idejām.

Tāpēc būsim pateicīgi un iepriecināti jebkurā laikā saņemt mūsu biedru priekšlikumus par to, kāda veida informācija viņiem nepieciešama. Rakstiet vēstules, sūtiet ziņas elektroniski vai SMS veidā, iegriezieties redakcijā un dalieties domās ar jebkuru no grupas locekļiem. Tas palīdzēs mums paveikt labi šo uzdevumu un jums – nākotnē saņemt arvien plašāku, izsmeļošāku informāciju.

Atcerēsimies: šis laiks prasa izturību, bet tikai zinošs cilvēks ir stiprs cilvēks.

IVARS KALNIŅŠ, kompetenču grupas „Nedzirdīgie jaunieši” un „Nedzirdīgo kultūra” vadītājs:

LNJO šajā LNS projektā ir sadarbības partneris. Mēs izveidojām divas darba grupas – „Nedzirdīgie jaunieši” un „Nedzirdīgo kultūra”. Abi jautājumi nedzirdīgo savienībai ir ļoti būtiski, jo šajās jomās ir daudz nepadarītu darbu.

Nedzirdīgo jauniešu dalība savienības dzīvē ir diezgan pasīva, tāpēc rodas secinājums – kaut kādas problēmas viņus attur. Mēs apzināsim pašreizējo situāciju un meklēsim tādus risinājumus, kas būtu pieņemami gan jauniešiem, gan savienībai un abpusēji apmierinātu visu intereses. Arī mūsu nedzirdīgo kultūras dzīvei, manā skatījumā, nepieciešami pārkartojumi, lai tiktu līdzti attīstītajām Eiropas valstīm, kur nepārtraukti tiek meklētas jaunas iespējas, atklātas jau-

nas mākslas izpausmes formas. Mēs analizēsim, kādas problēmas ir šajā jomā un mēģināsim ieteikt kaut ko jaunu. Šajā projektā ir paredzēta pieredzes apmaiņas vizīte Itālijā. Atbilstoši kompetenču grupu tematikai mēs gūsim labu pieredzi vadošajā Itālijas Nedzirdīgo organizācijā, kurai ir ļoti plaša darbības struktūra. Itālijas jauniešu organizācijai ir 36 klubi, kultūras dzīve attīstīta samērā augstā līmenī – nereti tiek rīkoti dažādi festivāli ne tikai nacionālajā, bet starptautiskajā aprītē. Varbūt arī mēs to varētu?

Izstrādāsim Rīcības plāna abas sadaļas ar inovatīvām idejām turpmākajiem četriem LNS darbības gadiem. Samērā īsā laikā tas nebūs viegli, tomēr esmu optimists par galarezultātiem. Laiki mainās, mums arī vajag kaut ko mainīt. Manā komandā strādās arī minētās tēmas pārzinošās LNJO aktīvistes: **Karīna Beisone-Kuzmina** un **Elfa Zariņa**.

ZIGMĀRS UNGURS, kompetenču grupas „Nedzirdīgo integrācija” vadītājs

Humāno Iniciatīvu atbalsta fonds (HIAF) piedalās šajā LNS projektā kā sadarbības partneris,

kurš izstrādās LNS Rīcības plāna sadaļu „Nedzirdīgo integrācija” turpmākajiem četriem gadiem.

HIAF izveidos kompetenču jeb darba grupu manā vadībā. Tajā darbosies vēl **Iveta Lāce-Miezīte**, **Anželika Bruže** un kā eksperts - **Ivars Balodis**. Domājams, ar Ivetu un Anželiku nav nepieciešams īpaši iepazīstināt: Iveta ir nedzirdīgo tulkas un superaktīviste Valmieras biedrībā, bet Anželika ir Saeimas Sociālās un Darba lietu komisijas vecākā konsultante. Arī Ivars Balodis daudziem mūsējiem jau ir zināms kā aktīvās invalīdu organizācijas „Apeirons” vadītājs un Invalīdu lietu nacionālās padomes loceklis.

Izstrādāto sadaļu mēs prezentēsim projekta noslēguma simpozijā un arī LNS kongresā. ▲

KĀDI ESAM, KĀ MUMS KLĀJAS

Monitorings – situācijas apzināšana un izpēte. Tā varētu skaidrot šo svešvārdu, kas LNS aprītē praksē pirmoreiz parādījās lielajā projektā „Klusās rokas”, kad tika apkopoti un analizēti likumdošanas dokumenti nedzirdīgo tiesību un aizstāvības jomā.

Projekta ietvaros notiek apstākļu kopuma analīze, un tā risinās reģionālo biedrību konferencēs, apkopojot datus par divu gadu periodu un izdarot secinājumus par nedzirdīgo cilvēku dzīvi pašreizējā periodā. Aprīlī jau notikušas vairākas konferences. Ielūkosimies divās no tām!

KULDĪGĀ

Biedrības statistika dod iespēju iegūt ziņas par biedrības uzskaitē esošiem 60 biedriem. Izglītības līmenis, salīdzinot ar citām biedrībām, te vērtējams kā labs (50% ar vidējo izglītību).

Tomēr visai daudz nedzirdīgo vidū bezdarbnieku (50%), sevišķi laukos.

Kultūras joma savukārt iezīmējas ar daudziem interesantiem pasākumiem – prāta spēļu konkursi (atbildīgais V. Pūce), informatīvas pārrunas sociālas tematikas lekcijas, ekskursijas, karnevāli, kopīgi svētki. Izveidojusies laba sadarbība ar Kuldīgas Novada muzeju, kas biedrībā rīko ceļojošās izstādes.

Īpaša ir gatavošanās LNS festivāliem un Nedzirdīgo dienas koncertam Rīgā.

Biedriem regulāri nodrošināti sociālās RH un komunikācijas pakalpojumi, atbalsts sociālo problēmu risināšanā. Informācija pieejama arī abonētajos vai dāvinātajos preses izdevumos – Kopsolī, Neatkarīgā Rīta Avīze, Kurzemieks, Diena u.c.

Veiksmīga ir sadarbība ar pašvaldībām, dažādām valsts iestādēm un citām invalīdu organizācijām Kuldīgā. Kuldīgas rajona Pašvaldības sociālais dienests apmaksājis algu deju pedagogam, transportam uz festivāliem, koncertu Rīgā, bērniem piešķirtas Ziemassvētku paciņas utt.

Lielākā problēma – pašreizējā kluba telpu remonts, kam trūkst līdzekļu.

Perspektīvā kuldīdznieki plāno paplašināt kontaktus ar citām pilsētas iestādēm, vēl vairāk biedru iesaistīt

savas biedrības aktivitātēs, vismaz reizi gadā tikties ar LNS pārstāvjiem uz vietas savā klubā. Būtu arī vēlēšanās algota deju vai teātra mākslas pasniedzēja vadībā iesaistīties pašdarbībā visa gada garumā.

LIEPĀJĀ

Konferences delegāti pārstāvēja uzskaitē esošos 88 biedrus.

Bezdarbs te netika atzīts par galveno problēmu, jo no 48 darbspējīgiem cilvēkiem nestrādā tikai 18, kuriem piedāvāta iespēja mācīties NVA kursos. Ir biedri, kas beiguši vai mācās augstskolā, dažādās arodskolās, Raiņa vakarskolā (30%).

Sociālās RH pakalpojumi bez maksas nodrošināti valsts budžeta piešķirtā finansējuma ietvaros, nokārtojot nepieciešamos dokumentus. Ikdienā cilvēki var iegriezties biedrībā pēc padoma un atbalsta sadzīves, komunikācijas u.c. jautājumos.

Sadarbība. Biedrība var paļauties arī uz savas pilsētas Domes un Sociālā dienesta palīdzību, kad tā nepieciešama īpašos gadījumos (kultūras pasākumu, svētku, izbraukumu rīkošanai). Sociālais dienests palīdz, piešķirot pabalstus atsevišķiem biedriem, kuri nevar segt komunālos izdevumus, zaudējuši dzīvokli utt.

Sadraudzība attīstās ar Liepājas Neredzīgo biedrību, sadarbība risinās ar vietējo Nevalstisko organizāciju centru, piedaloties tā rīkotajos projektu konkursos un saņemot katru gadu līdzfinansējumu savam darbam. Liepājnieki labprāt arī atsaucas iespējai piedalīties ES finansētajos LNS projektos, uztur kontaktus ar LNSF, LNJO.

Vērtējums. Konferences dalībnieki debatēs atzinīgi novērtēja biedrības veikumu un atzīmēja galvenos uzdevumus turpmākā darbā: attīstīt sadarbību ar Liepājas rajona pašvaldībām, panākt dažādus atvieglojumus nedzirdīgajiem, veicināt bezdarbnieku iesaistīšanos darba tirgū un jauniešu tālākizglītību. ▲

Papildus ziņas par biedrību konferencēm turpmāk lasiet „Kopsolī”, 5. nr., 2009.

Informācija, Nedzirdīgo kultūra, Zīmju valoda, Nedzirdīgie jaunieši. Rīcības plāna attiecīgo tēmu uzmetumu modelēšana, tēžu izvirzīšana un pamatošana.

14. VIII Simpozījs – seminārs

„XXI gadsimts. Nedzirdība.”

Rīcības plāns: diskusija par nedzirdīgo interešu aizstāvības un pārstāvības realizāciju praksē. Kompetenču grupas iesniegto tēžu apspriešana. Kopīgā Rīcības plāna projekta izstrāde.

21. – 23. VIII Latvijas nedzirdīgo sanāksme

– kongress: monitoringa un kompetenču grupu ziņojumu prezentācijas, to apspriešana, iegūtās labās prakses un jaunās pieredzes apmaiņa, gala secinājumi un vienota Rīcības plāna apstiprināšana.

19. IX Nedzirdīgo diena

Vislatvijas forums ar Rīcības plāna publisku prezentāciju plašai nedzirdīgo sabiedrībai (līdz 1000 dalībnieku). ▲